

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

2 mei 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, minister van Onderwijs en Vorming, over de verhoging van het werkingsbudget basisonderwijs in het gemeenschapsonderwijs

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het spijsbelen

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de lesbevoegdheid van de leraars secundair onderwijs – groep 1

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Dinsdag 2 mei 2000

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 16.08 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, minister van Onderwijs en Vorming, over de verhoging van het werkingsbudget basisonderwijs in het gemeenschapsonderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Dijck tot mevrouw Vanderpoorten, minister van Onderwijs en Vorming, over de verhoging van het werkingsbudget basisonderwijs in het gemeenschapsonderwijs.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de aanleiding tot deze vraag is een brief die ik heb ontvangen van een directeur van een basisschool van het gemeenschapsonderwijs, waaruit blijkt dat er een probleem is. Bij navraag werd dat ook door enkele andere basisscholen bevestigd.

In de omzendbrief van 27 juli 1998 werd bekendgemaakt dat, ten gevolge van de Polder- en Tivoli-akkoorden, er meer middelen naar het basisonderwijs zouden vloeien. Deze geldmiddelen worden uitgekeerd aan de inrichtende machten. Er blijkt echter een probleem te zijn met de uitkering van de verhoging van de werkingsmiddelen, die zowel aan de gesubsidieerde instellingen als aan de scholen van het gemeenschapsonderwijs is toegekend. De schooldirecties van het gemeenschapsonderwijs zeggen namelijk dat ze die verhoging tot op heden niet hebben ontvangen.

Ondanks de bestaande autonomie wil ik vier vragen stellen over het feit dat de geldmiddelen niet doordringen tot de scholen waar ze thuishoren.

Werd de verhoging van de werkingsmiddelen voor het basisonderwijs voor de jaren 1999 en 2000 effectief toegevoegd aan de dotaties van het gemeenschapsonderwijs ? Wat is het totale bedrag van die verhoging ? Controleert de overheid of de vastgestelde verhoging van de werkingsmiddelen haar juiste bestemming bereikt, en of ze effectief wordt gebruikt voor het basisonderwijs zoals in de omzendbrief werd omschreven ?

Tot op heden blijkt geen enkele basisschool van het gemeenschapsonderwijs een verhoging van de werkingsmiddelen conform de omzendbrief te hebben ontvangen. Deze situatie creëert een onaanvaardbare concurrentievervalsing tussen de scholen. In hoeverre kunt u maatregelen nemen om het tij te keren ?

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit me aan bij de vraag van de heer Van Dijck. Wanneer zijn deze financiële middelen bij de overheid vertrokken ? Wanneer zullen ze effectief aankomen in de scholen waarvoor ze waren bestemd ? Waar waren ze intussen gestationeerd ? Werden er intresten op verworven ? Zo ja, wat gebeurt er met die intresten ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, het probleem dat de heer Van Dijck formuleert, is gebonden aan een aantal beslissingen uit het verleden, zoals het decreet basisonderwijs, maar ook de Polder- en Tivoli-akkoorden, en alles wat daarmee te maken heeft. Alvorens nader in te gaan op de vragen over de werkingsmiddelen in het gemeenschapsonderwijs, wens ik enkele begrippen en principes in herinnering te brengen. Het is tevens het goede ogenblik

Vanderpoorten

om enkele cijfers te geven die de hele problematiek in een ander daglicht plaatsen.

De werkingsmiddelen van het gemeenschapsonderwijs bestaan uit geldmiddelen, dotaties en vast benoemd meester-, vak- en dienstpersoneel. Die middelen vormen één geheel, zij het dat ze in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, departement Onderwijs, onder aparte basisallocaties staan ingeschreven. De werkingsmiddelen van het gesubsidieerd onderwijs bestaan enkel uit geldmiddelen. Er heeft in het gesubsidieerd onderwijs nooit zoiets bestaan als vast benoemd MVD-personeel, waarvan de loonlast zoals in het gemeenschapsonderwijs rechtstreeks door het departement wordt betaald. Voor het bepalen van de verhoudingen tussen de netten, de intussen bekende 100/76-verhouding, wordt ook rekening gehouden met de Gesco's en dies meer.

Ingevolge het decreet basisonderwijs, dat reeds enkele malen werd aangepast ten gevolge van opeenvolgende akkoorden, beter bekend onder de naam Polder- en Tivoli-akkoorden, werd een complex mechanisme geïnstalleerd. Voor het gesubsidieerd onderwijs heeft dit ertoe geleid dat in het basisonderwijs de werkingsmiddelen, uitgedrukt in prijzen van het jaar 2000, sinds 1996 zijn gestegen van ongeveer 11.000 frank per leerling naar ongeveer 16.000 frank per leerling in het begrotingsjaar 2000. De evolutie van de werkingsmiddelen van het gemeenschapsonderwijs, dus zowel de geldmiddelen als het vast benoemd MVD-personeel, is door het decreet basisonderwijs, tot op het ogenblik dat de 100/76-verhouding is bereikt, onderhevig aan de volgende drie evoluties.

Ten eerste wordt de loonmassa van de pensionering van het vast benoemd MVD-personeel die vrijkomt, herverdeeld over de netten volgens het marktaandeel. Het gemeenschapsonderwijs ontvangt van elke 100 frank die door deze natuurlijke evolutie verdwijnt, iets meer dan 13 frank. De tweede evolutie is de reductie van 617 miljoen frank gespreid over negen jaar, waarbij men ook het marktaandeel, dus zowat 13 percent, terugkrijgt. Dit is een gevolg van de discussie uit het verleden over een zogenaamde verborgen geldpot. Ten derde krijgt het gemeenschapsonderwijs uiteraard ook zijn marktaandeel van de bijkomende werkingsmiddelen voor het basisonderwijs. Concreet betekent dit dat men een teveel in een pot stopt, en dan herverdeelt volgens marktaandeel.

Deze – op eerste zicht misschien complexe – toelichting is de verklaring voor het feit dat de werkingsmiddelen in het basisonderwijs in het gemeenschapsonderwijs zijn gedaald sinds 1996. Uitgedrukt in cijfers en aangepast aan de prijzen 2000, gaat het om een daling van ongeveer 35.000 frank per leerling naar 29.600 frank per leerling. Door de toevoeging van 400 miljoen frank aan de begroting van 2000 is het cijfer van de werkingsmiddelen over de begrotingsjaren 1998 tot en met 2000 stabiel; in 2000 is het zelfs licht gestegen.

Het zijn ook de jaren waarin de evolutie van de bijkomende werkingsmiddelen het sterkst was. Twee derde van de ongeveer 3,5 miljard frank is immers reeds toegekend aan alle scholen van alle netten volgens hun marktaandeel. De komende jaren tot en met 2006 gaat het nog om een bedrag van ongeveer 1 miljard frank, dat overeenkomstig het decreet basisonderwijs zal worden toegevoegd. Zonder bijkomende middelen, bovenop het bedrag waarin reeds voorzien is in het decreet basisonderwijs, zullen de werkingsmiddelen in het basisonderwijs van het gemeenschapsonderwijs verder dalen tot de 100/76-verhouding is bereikt.

Voor alle duidelijkheid wil ik ook stellen dat ook zonder de Polder- en Tivoli-akkoorden de werkingsmiddelen van het gemeenschapsonderwijs zouden zijn gedaald door de toepassing van het KB nummer 296. Daardoor werd de vrijgekomen loonmassa van het MVD-personeel verdeeld over de netten.

Deze – misschien lange – voorbeschuiving plaatst de vragen van de heer Van Dijck in een ander en genuanceerd perspectief. Op de concrete vragen om welke verhoging het gaat en over hoeveel, moet ik antwoorden dat alle verplichtingen uit het decreet basisonderwijs werden uitgevoerd. Zij hebben echter in de praktijk, door die herverdeling, voor het gemeenschapsonderwijs niet geleid tot een verhoging van de werkingsmiddelen. Het bedrag van de werkingsmiddelen in 1998 en 1999 is, per leerling uitgedrukt, identiek gebleven. De berekening van de werkingsmiddelen in het gemeenschapsonderwijs bestaat uit een aantal toevoegingen, maar evenzeer uit een aantal reducties. Dat geeft dus dat andere beeld.

Op uw vraag of de middelen voor het basisonderwijs ook voor dat doel werden aangewend kan ik moeilijk antwoorden. Trouwens, de situatie voor het begrotingsjaar 1999 verschilt van die voor 2000. In het begrotingsjaar 1999 gold nog het oude politieke akkoord uit 1988 inzake het gemeenschapsonderwijs. De ARGO kreeg een dotatie, die ze op

Vanderpoorten

basis van de criteria uit dit politieke akkoord verdeelde over de diverse lokale raden. Van de zowat 360 lokale raden waren er twee derde met een samenstelling van één of meerdere basisscholen en secundaire scholen. Verantwoording werd afgelegd per lokale raad. Ook de lokale raden beschikten over een grote autonomie om hun eigen begroting te maken. Het kwam de centrale raad van de ARGO toe om zich uit te spreken over de verdeling en de aanwending van de middelen.

Het begrotingsjaar 2000 is het eerste jaar waarin het nieuwe politieke akkoord inzake het gemeenschapsonderwijs wordt toegepast. De criteria voor de verdeling van de middelen per basisallocatie, zoals ze in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap staan ingeschreven, zijn gemaakt door de raad van het gemeenschapsonderwijs. De uitbetaling gebeurt rechtstreeks van het departement aan de scholengroepen, in toepassing van de vastgelegde criteria. Het komt de scholengroepen toe om, in het kader van hun quasi-totale autonomie, een beleid te voeren, ook op het financiële vlak. De controle op de aanwending van de werkingsmiddelen gebeurt extern. Volgens het nieuwe bijzonder decreet moeten hiervoor accountants worden aangesteld. Het college van 5 accountants bestaat en zal hierover rapporteren na de afloop van het begrotingsjaar 2000. Dan moeten we dit bekijken.

In antwoord op de vierde vraag, namelijk de reden van de niet-uitbetaling, moet ik verwijzen naar mijn reeds eerder gegeven toelichting bij de evolutie van het kwantum van de werkingsmiddelen. Indien de werkingsmiddelen globaal dalen of in het beste geval stabiel blijven is het dus begrijpelijk dat sommigen de indruk krijgen dat er concurrentievervalsing ontstaat. Men moet echter wel beseffen dat het gesubsidieerd onderwijs momenteel ongeveer 16.000 frank per leerling krijgt, terwijl dat cijfer voor het gemeenschapsonderwijs voor het begrotingsjaar 2000 zowat 29.600 frank bedraagt. U weet dat de studie naar de objectieve verschillen binnenkort zal worden aanbesteed : dat gebeurt waarschijnlijk volgende week, of toch op heel korte termijn. Deze studie zal uitsluitsel geven over de vraag of die 100/76-verdeling een goede verdeling is, en of er bijsturing nodig is. Dit werd echter reeds gezegd op het ogenblik dat die studie hier ter tafel lag.

De heer De Meyer had nog een aantal bijkomende vragen gesteld. Tot januari 2000 verliep dit, zoals ik reeds zei, via de centrale administratie van het gemeenschapsonderwijs. Vanaf 1 januari 2000 worden

de werkingsmiddelen rechtstreeks verstrekt aan de scholengroepen. Dat gebeurt in drie schijven : één in januari, één in mei en één in september. Over meer gedetailleerde gegevens over de precieze uitbetaling en de bedragen beschik ik op dit ogenblik natuurlijk niet, maar misschien kan ik ze aan het commissiesecretariaat bezorgen, indien dat wordt gevraagd.

De voorzitter : Daar de heer De Meyer hierom verzoekt, lijkt het me inderdaad het beste dat de minister dit laat bezorgen.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Ik dank de minister voor haar uitvoerig antwoord. Daar dit vrij technisch is, zou ik willen vragen dat ook dit aan de commissie wordt bezorgd. Dat uw verduidelijking kenbaar wordt gemaakt is immers niet onbelangrijk. Blijkbaar bestond er terzake heel wat onduidelijkheid. Nu ik uw antwoord heb gehoord heb ik wat schroom omdat ik de vraag stelde, maar het lijkt me toch positief dat er duidelijkheid wordt geschapen.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik vind het belangrijk dat die vraag eens wordt gesteld en dat er duidelijkheid komt. Er is inderdaad sprake van meer werkingsmiddelen voor het basisonderwijs, maar de situatie terzake verschilt toch wel naargelang het net en de school.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het spijbelen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het spijbelen.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, in De Standaard van 4 april laatstleden stond te lezen dat, ondanks de nieuwe reglementering van het begin van dit schooljaar, het probleem van spijbelen in de secundaire scholen niet is afgenomen. Integendeel,

De Cock

men kan veronderstellen dat het aantal spijbelaars is toegenomen, hoewel dat niet werd geregistreerd. Een andere vaststelling is dat het spijbelgedrag op steeds jongere leeftijd wordt vertoond.

De nieuwe regelgeving had de bedoeling om de scholen die te maken hebben met spijbelaars niet te veel te belasten met betrekking tot het verkrijgen van subsidies. De scholen kunnen zich immers de eerste 30 halve dagen toeleggen op de oorzaak van het spijbelen – zoals familiale problemen – in plaats van uitsluitend de administratieve malle-mollen te laten werken. Uit onderzoeken blijkt echter dat Vlaanderen – zoals op 5 april reeds werd gesteld in een actuele vraag – ongeveer 50.000 hardnekkige spijbelaars kent, vooral in het beroepssecundair onderwijs.

Mevrouw de minister, kunt u bevestigen dat het aantal spijbelaars toeneemt, terwijl hun leeftijd afneemt? Wordt dit gestaafd door onderzoek van uw departement? Is in die context een uitbreiding van het nieuwe spijbelreglement naar basisscholen wel gewenst? In welke mate kan het nieuwe spijbelreglement bijdragen tot de afname van het aantal spijbelaars? Hebt u er zicht op of de schooldirecties aan hun leerkrachten het takenpakket inzake de opvang van spijbelaars en het aanpakken van de oorzaken van spijbelen toebedelen? Worden er acties gepland die specifiek zijn gericht op het beroepssecundair onderwijs, daar de helft van de hardnekkige spijbelaars zich blijkbaar daar bevindt?

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, ik wil nogmaals de aandacht van de minister vragen voor de leerlingen in het deeltijds beroepsonderwijs. Men meldt me dat precies bij die leerlingen die geen stage kunnen lopen en geen beroepssituatie kennen naast het vormende gedeelte, de afwezigheidsgraad erg hoog ligt. Bij hen is de motivatie immers erg gering.

Meerdere leden, waaronder ikzelf, hebben in het verleden meermaals aandacht gevraagd voor deze problematiek. We hebben begrepen dat de minister de bereidheid had om specifiek op deze groep gerichte maatregelen te nemen, zodat er iets kan worden gedaan aan hun beroepssituatie. Zijn er ondertussen reeds vorderingen gemaakt op dit vlak?

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, ik zou nog enkele vragen willen toevoegen aan die van de heer De Cock. Uit mijn contacten met de onderwijswereld blijkt dat heel wat leerlingen de nieuwe regeling beschouwen als een soort vrijgeleide om eerst die 30 dagen te gebruiken en pas daarna vatbaar te zijn voor een soort bijzondere begeleiding. Kan dit mee verklaren waarom het aantal spijbeldagen is toegenomen? Kan men dit nagaan? Dit zou dan te maken hebben met een onvolmaakte communicatie bij het opstarten van de nieuwe regeling.

Bij het aanpakken van de oorzaken van spijbelen stuit men vaak op een complexe problematiek, die men op het niveau van de school zelf vaak niet kan aanpakken. Men heeft terzake behoefte aan andere partners, zoals het algemeen welzijnswerk, de bijzondere jeugdzorg of andere instanties. In welke mate is uw nieuwe regeling begeleid door stimuli opdat deze synergie gestalte zou kunnen krijgen? In een aantal gevallen leidt dit immers soms tot lange wachttijden. In sommige centra voor geestelijke gezondheidszorg duurt het soms twee maanden alvorens er een inleidend gesprek kan plaatsvinden.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, mijnheer De Cock, vooreerst wil ik duidelijk stellen dat ik noch in de actuele vraag van 5 april, noch in onderzoeken of ramingen het door u geciteerde cijfer van 50.000 hardnekkige spijbelaars terugvind.

Op uw eerste vraag wil ik antwoorden dat we niet over representatieve onderzoeksresultaten beschikken die een toename of een afname van het aantal spijbelaars aantonen. Er is geen nulmeting gebeurd, want in het verleden was het probleem niet goed waarneembaar. Bovendien is de nieuwe regelgeving nog geen vol jaar van kracht. Het is precies de bedoeling om met deze nieuwe regelgeving het probleem zichtbaar te maken en in zijn juiste context te situeren. De scholen krijgen nu de kans de boeken te openen. Ze worden niet meer verplicht de problemen administratief te verdoezelen.

De reconstructie van de schoolcarrière van de nu gesignaleerde 'hardnekkige spijbelaars' en de analyse van de dieperliggende oorzaken leveren wel duidelijke aanwijzingen op dat er al in het basisonderwijs aanknopingspunten te vinden zijn met beginnend en soms ook zelfs problematisch spijbelge-

Vanderpoorten

drag. Dat gedrag wordt dan meestal door de ouders toegedekt of zelfs uitgelokt. De niet-wettigbare afwezigheden van leerlingen in het basisonderwijs hebben vaak andere eigenschappen dan het spijbelen in het secundair onderwijs. Meestal dragen vooral de ouders de schuld van afwezigheden in het basisonderwijs. Dat is een belangrijke vaststelling, want deze afwezigheden kunnen leiden tot spijbelproblemen in het secundair onderwijs.

Grosso modo kan men stellen dat niet-wettigbare afwezigheden in het basisonderwijs vaak te maken hebben met structurele kansarmoede. De kansarmoede van ouders en jongeren leidt ertoe dat ouders soms de waarde van onderwijs niet goed beseffen. Ze gaan de communicatie met de school ook niet altijd even graag aan, gezien het vaak om het zoveelste gesprek gaat over slecht nieuws over hun kind of diens gedrag op school. Daarnaast komt het ook regelmatig voor dat leerlingen thuis worden gehouden om op een broertje of zusje te letten, of om de eenzaamheid van ouders tijdens de schooluren te compenseren.

Een bijkomende categorie van onwettigbare afwezigheden, die trouwens ook in het secundair onderwijs opduikt, betreft het vervroegde vertrek of de uitgestelde terugkeer tijdens vakantieperiodes van migrantengezinnen voor een bezoek aan het moederland. In het verlengde daarvan situeert zich ook de problematiek van vluchtelingen en asielzoekers die vaak in kritieke periodes – met gevaar op uitwijzingen – wegblijven uit de school. Die mensen vrezen immers dat de kinderen kunnen worden gebruikt om hen sneller uit te wijzen.

Een laatste, niet te onderschatten vorm van spijbelgedrag dat door de ouders zelf wordt geïnduceerd, zijn de extra verlofdagen die ouders zelf aan hun kinderen toekennen om, zowel rond de vakantieperiodes als tijdens het schooljaar, op vakantie te kunnen gaan. We stellen vast dat dit soort van afwezigheden vaak wordt gewettigd met een medisch attest.

We moeten de problemen zo vroeg mogelijk proberen aan te pakken en een preventiebeleid voeren. Dit ligt voor de hand, want in het decreet op de CLB's is de begeleiding inzake leerplichtproblemen in het verplichte aanbod opgenomen. Dit betekent ook dat een aangepaste regelgeving voor het basisonderwijs het kader moet vormen waarbinnen de CLB's hun opdracht kunnen waarmaken.

Mijnheer De Cock, op uw tweede vraag ben ik reeds uitvoerig ingegaan, in mijn antwoord op de actuele vraag van 5 april. De nieuwe regelgeving laat alleszins toe kort op de bal te spelen en de problemen systematisch en structureel aan te pakken. We staan een gestructureerde aanpak voor, en we willen een samenwerking bewerkstelligen tussen de onderwijs-, welzijns- en gezondheidssector en justitie. Ook de heer Martens heeft het daarover gehad. Op dat vlak is er nog werk aan de winkel: sommige steden en gemeenten staan al ver, elders is dat minder het geval. Ik kom daar nog op terug. Het verminderen van het aantal spijbelaars moet worden opgevat als een doelstelling die op termijn moet worden gerealiseerd. Met de nieuwe regelgeving over afwezigheden willen we de dieperliggende oorzaken wegwerken en schooluitval verminderen.

Wat uw derde vraag betreft, stel ik vast dat de registratie, de opvolging en begeleiding van spijbelaars – op dit ogenblik althans – in de eerste plaats gebeuren door het ondersteunend personeel van de scholen. Het probleem komt echter toch ook in grote mate op het intern overleg aan bod. De problemen worden gesignaleerd aan de verantwoordelijken voor de leerlingenbegeleiding op school, aan de cel leerlingenbegeleiding en vaak ook aan de klassenraden, waarbinnen de leerkrachten de belangrijkste actoren zijn.

Daarenboven ontwikkelde het departement, in samspraak met de netten en de koepels, een stappenplan dat werd verspreid in alle scholen. Zo willen we de scholen en de CLB's op een gestructureerde en gecoördineerde manier werk laten maken van de aanpak van spijbelproblemen. In een groeiend aantal scholen wordt bovendien getracht ook de leerkrachten zelf bij de beoogde preventieve aanpak te betrekken. Dat kan via een grotere integratie van de klassikale activiteiten – eerder gericht op onderricht en opleiding – en het schoolleven in brede zin. Ten slotte wil ik ook de rol benadrukken die de centra voor leerlingenbegeleiding in de begeleiding moeten vervullen.

Ik beantwoord nu uw vierde vraag. Zoals u wellicht weet, heb ik in mijn beleidsnota nogal wat aandacht besteed aan de noodzaak een coherent voorrangbeleid te ontwikkelen voor – met name – het beroepssecundair onderwijs. Ik zal er onder meer over waken dat de financiële middelen en de beschikbare uren per leerkracht maximaal worden aangewend voor dit type van onderwijs. Het lijkt mij vanzelfsprekend dat dit voorrangbeleid zal leiden tot specifieke acties, onder meer op het vlak van de uitwerking van leertrajecten in het kader

Vanderpoorten

van de modularisering. Dat is eveneens aangekondigd in de beleidsnota.

Ten slotte verwijs ik ook naar het decreet betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding. In artikel 24 wordt de prioriteit gelegd bij de begeleiding van 'het beroepsvoorbereidend leerjaar, het beroepsonderwijs [...] om de doorstroming te optimaliseren, het risicogedrag te verminderen en de school zinvol te laten beleven door de leerlingen.'

Om deze doelstelling te kunnen waarmaken, werd in artikel 69 van het decreet over de CLB's aan het beroepssecundair onderwijs de wegingscoëfficiënt vier toegekend. Aangezien in de nieuwe regelgeving de nadruk op preventie ligt, moet deze groep van leerlingen de centrale doelgroep zijn. De heer De Cock heeft gelijk dat er bijzondere aandacht nodig is in het algemeen, en de heer De Meyer heeft gelijk als hij aandacht vraagt voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Op dit ogenblik wordt er overlegd met het kabinet van minister Landuyt over de tewerkstelling in het algemeen en specifieke contracten in het bijzonder. Daaraan wordt hard gewerkt. Op dit ogenblik werken we aan een omzendbrief die afwezigheden in het basisonderwijs en het buitengewoon basis- en secundair onderwijs moet wegwerken.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik onthoud vooral dat de nieuwe regeling nog niet helemaal is uitgewerkt, en ook dat u zeer begaan bent met dit probleem. U volgt de zaken nauwgezet op, en u wilt vooral het werk concentreren op het inventariseren van de dieperliggende factoren. U wilt dat doen met alle actoren van het veld, en u wilt het BSO een bijzondere begeleiding geven.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : De minister wijst erop dat op sommige plaatsen men zeer goed overlegt om deze problematiek aan te pakken. Men meldt me nochtans dat de sectoren Welzijn en Justitie onder de grote werkdruk lijden. Ik denk dan onder meer aan de bijzondere jeugdzorg. Mevrouw de minister, overlegt u met uw collega van Welzijn om die druk te verminderen ? Het kan toch niet dat het soms weken duurt vooraleer sommige diensten kunnen reageren op bepaalde problemen. Dat is een manifest probleem.

Minister Marleen Vanderpoorten : Er is overlegd met de minister van Welzijn. Hoe dan ook moet dit probleem nader worden onderzocht. Enerzijds is er onbetwistbaar sprake van grote druk, anderzijds worden sommige taken door twee instanties uitgevoerd. Dat laatste moet worden vermeden. U hebt gelijk dat we daaraan moeten remediëren, en dat we daarover moeten overleggen. Zo nodig moeten de CLB's zich daarmee bezighouden, maar die zijn ook al overbelast. Een alternatief is de welzijnssector.

Op sommige plaatsen werkt men goed samen. Als men ter plaatse over een preventiedienst beschikt, dan vervult die dikwijls ook een rol. Spijbelen heeft met veel facetten van het lokaal beleid te maken. In Dendermonde werkt men daar zeer intensief aan. Op andere plaatsen is dat minder het geval, zoals in sommige grote steden, waar het natuurlijk moeilijker is om de toestand te overschouwen. Ik hoop alleszins dat we op de goede manier bezig zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de lesbevoegdheid van de leraars secundair onderwijs – groep 1

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de lesbevoegdheid van de leraars secundair onderwijs – groep 1.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, reeds geruime tijd leeft er binnen de hogescholen grote ongerustheid over een brief van het departement Onderwijs over de aanpassing van de lijst van bekwaamheidsbewijzen voor de leraar secundair onderwijs – groep 1. Daarin wordt de lesbevoegdheid van de leraar secundair onderwijs – groep 1 beperkt tot lesgeven in de eerste graad, tenzij voor het vak waarvoor in de opleiding bijkomende lessen zijn gevolgd.

De interpretatie van het departement Onderwijs steunt op de memorie van toelichting bij het decreet over de lerarenopleiding en de nascholing

De Meyer

van 16 april 1996, en niet zozeer op de tekst van het decreet zelf. In het decreet lezen we in punt 10 van artikel 2 over de leraarstypes : 'de leraar secundair onderwijs – groep 1 : dit leraartype omvat leraars die opgeleid zijn om les te geven in de eerste en de tweede graad van het secundair onderwijs, in de derde graad van het technisch secundair onderwijs voor wat de opleidingseenheden bio-esthetiek – haartooi en kleding – voeding/verzorging betreft en in de derde en vierde graad beroepssecundair onderwijs'.

Tijdens de bespreking van het decreet heeft de toenmalige minister van Onderwijs er herhaaldelijk op gewezen dat het niet de bedoeling kon zijn dat dit decreet het stelsel van bekwaamheidsbewijzen zou wijzigen. De 'sterkteverhouding tussen regenten en licentiaten' zou worden gehandhaafd.

De onrust die nu op het terrein heerst, is vooral een gevolg van onduidelijkheid. Deze problematiek kwam enkele malen aan bod tijdens de voorbije hoorzittingen over het lerarenambt en -opleiding. We hoorden toen wel de stem van de opleiders en de vakbonden hieromtrent, maar niet die van het beleid. Op 20 juni studeert de eerste lichte studenten af waarop het decreet over de lerarenopleiding en de nascholing van 16 april 1996 van toepassing is. Vanaf september 2000 zal de eerste lichte van leraars secundair onderwijs – groep 1 door secundaire scholen worden aangeworven. Er is dus zeer dringend duidelijkheid nodig.

Kan de minister haar standpunt verduidelijken over de lesbevoegdheid van de leraars secundair onderwijs – groep 1 die volgend schooljaar les zullen geven ? Vereist het decreet over de lerarenopleiding en de nascholing van 16 april 1996 de wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 14 juni 1989 over de bekwaamheidsbewijzen, de weddeschalen, het prestatiestelsel en de bezoldigingsregeling in het secundair onderwijs, met inbegrip van de bijlagen ? Indien ja, wanneer denkt de minister de aanpassingen aan het voornoemde besluit te kunnen meedelen aan de lerarenopleidingsinstituten en aan de scholen van het secundair onderwijs ? In welk stadium van de besluitvorming bevindt dit wijzigingsbesluit zich op dit moment ?

En indien neen, hoe denkt de minister de onrust op het veld weg te nemen en duidelijkheid te creëren over de lesbevoegdheid van de leraars secundair onderwijs, groep 1, vanaf het komende schooljaar ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Zoals u weet, voorziet het decreet op de lerarenopleiding in een systeem waarbij iedere student een combinatie van opleidingseenheden clustert. Eén van die opleidingseenheden wordt dan verder uitgediept.

Bovendien kan hij of zij na zijn of haar initiële opleiding nog een voortgezette opleiding volgen om één of meer bijkomende opleidingseenheden uit te diepen. Als ik het decreet op de lerarenopleiding samen met de memorie van toelichting lees, dan stel ik vast dat alle opleidingseenheden voorbereiden op het onderwijzen van bepaalde vakken in de eerste graad en dat de uitgediepte opleidingseenheid ook voorbereidt op het onderwijzen van vakken in de tweede graad.

In de geest van het decreet is het ook de bedoeling geweest een onderscheid, ja zelfs een verschil, te maken in de opleiding van de gekozen eenheden en de uitdieping van deze opleidingseenheden. Sommige vakbonden hebben laten weten dat ze niet akkoord kunnen gaan met deze beperking van de onderwijsbevoegdheid van de geaggregeerden van het secundair onderwijs, groep 1. Dit gebeurde onder meer tijdens de hoorzitting die enkele weken geleden werd georganiseerd en waarnaar u zelf naar verwezen hebt. Er zou hen tijdens de besprekingen van het decreet op de lerarenopleidingen beloofd zijn dat dit niet zou worden doorgezet. Sommige koepels van inrichtende machten hebben vorig jaar, tijdens de besprekingen over de wijziging van besluit van 14 juni 1989, hetzelfde standpunt ingenomen. Uit contacten met enkele hogescholen – zowel telefonische contacten vanwege de administratie als contacten naar aanleiding van de uiteenzetting van de standpunten op de hoorzitting van 6 april jongstleden – blijkt dat ook zij een aantal vragen hebben rond onder meer de uitdieping van één vak. Enerzijds beweren ze alle studenten op te leiden voor de eerste en de tweede graad van alle opleidingseenheden uit de basiscluster, anderzijds vinden ze de uitdieping een extra belasting en moeilijk organiseerbaar. Zij vragen om het systeem van uitdieping af te schaffen en de groep 1 onderwijsbevoegdheid te geven in de eerste en de tweede graad zonder meer en voor alle vakken. Dit impliceert dan wel een wijziging van het decreet op de lerarenopleiding.

Het moet echter duidelijk zijn dat het zeker niet de bedoeling is om aan de onderwijsbevoegdheid van de nieuwe regenten te raken. Deze geldt onverkort voor de beide graden. We zouden echter tot een

Vanderpoorten

stelsel moeten kunnen komen waarbij de scholen zelf vrij kunnen kiezen of zij een personeelslid met een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs voor de vakken in de tweede graad zeker ook in staat achten of hen zelfs verkiezen om in de tweede graad les te geven.

Ik wil ook nog opmerken dat het in wezen voor de leraar geen verschil uitmaakt of hij met een vereist of met een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs wordt aangesteld. Een inrichtende macht hoeft immers geen leraar met een vereist bekwaamheidsbewijs aan te stellen. Voor de leraar zelf betekent het ook geen onderscheid op het vlak van bezoldiging. Of de regent al dan niet een vereist of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs bezit, maakt eigenlijk niet veel uit, vermits zijn of haar wedde dezelfde zal zijn. Het toekennen van of het onderscheid tussen 'vereist' en 'voldoende geacht' is voor het personeelslid dus een louter emotioneel gegeven.

Of er dus enkel aan de uitgediepte opleidingseenheid de kwalificatie van een vereist bekwaamheidsbewijs voor de tweede graad wordt gegeven, zal moeten blijken uit de doorlichting van de hogescholen die hier enkele weken geleden nog aan de orde is geweest en die binnenkort zal worden opgestart. Immers, aan de groep 1 het vereiste bekwaamheidsbewijs toekennen voor alle opleidingen en de uitgediepte opleidingen in de eerste en de tweede graad, vraagt een aanpassing van het decreet op de lerarenopleiding. De zin van een uitdieping wordt hiermee dan ook in vraag gesteld.

Sta me toe even dieper in te gaan op wat dit concreet betekent voor de studenten die volgende maand aan de hogescholen afstuderen. Bij de wijziging, op 31 augustus 1999, van het besluit van 14 juni 1989 is de groep 1 reeds gelijkgesteld met de geaggregeerden voor het lager secundair onderwijs. Concreet betekent dit dat de groep 1 overal waar nodig reeds over een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs beschikt. De diploma's zijn nog niet opgenomen als vereist bekwaamheidsbewijs, maar de leraars kunnen wel worden aangesteld en bezoldigd. De besluiten over de bekwaamheidsbewijzen voor het BUSO van 31 juli 1990 en voor de godsdienstleraars van 26 september 1990 zijn vorig jaar niet gewijzigd. De groep 1 is nog niet gelijkgesteld met de GSLO, dus het lager secundair onderwijs.

Strikt genomen heeft geen enkele nieuwe afgestudeerde onderwijsbevoegdheid in het BUSO of als godsdienstleraar. Voor het buitengewoon secundair

onderwijs en voor de godsdienstleraars zal ik de administratie de toestemming geven om de nieuwe regenten toch al te kunnen bezoldigen, ook al zijn de diploma's nog niet in de besluiten opgenomen. Uiteraard zal ik dit ook aan de scholen meedelen.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, dit is een complexe materie. Ik ben er echter niet zeker van dat het antwoord van de minister juist is. Ik vermoed zelfs het tegenovergestelde.

Mijns inziens heeft de regering zich er in het parlement toe verbonden om de bestaande regeling van bekwaamheidsbewijzen niet te wijzigen. Dit werd meermaals in deze commissie duidelijk gesteld door de voormalige minister en dit staat ook zeer uitdrukkelijk in het verslag.

Het geldende besluit van 14 juni 1989 betreffende de bekwaamheidsbewijzen, zoals herzien door het besluit van 31 augustus 1999, honoreert mijns inziens deze toezegging. Op grond van dit besluit hebben de geaggregeerden secundair onderwijs, groep 1, in de tweede graad secundair onderwijs eenzelfde onderwijsbevoegdheid als de geaggregeerden lager secundair onderwijs. Mijns inziens kan deze keuze enkel bij decreet door het parlement worden gewijzigd. Een besluit van de regering volstaat volgens mij niet.

Het is hoe dan ook van uitzonderlijk groot belang dat aan de instellingen – zowel de instellingen die instaan voor de opleiding als de instellingen waar deze mensen worden tewerkgesteld – op zeer korte termijn de grootst mogelijke duidelijkheid wordt verstrekt. Maar op basis van de informatie waarover ik thans beschik, denk ik en ben ik er zelfs van overtuigd dat het antwoord van de minister niet juist is.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Dit is een procedurezaak. Ik zou het antwoord van de minister graag juridisch onderzoeken. Ieder woord van de tekst is daarbij belangrijk. Ik zou die tekst dan ook graag ontvangen. Ik vrees dat de heer De Meyer gelijk heeft en dat u zich vergist.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Dit is niet het geschikte ogenblik om de discussie grondig te voeren. We moeten ons afvragen waarom destijds in

Vanderpoorten

het decreet werd voorgesteld om één van de opleidingen uit te diepen.

Ik neem de opmerkingen van de heer De Meyer heel ernstig. Ik zal niet nalaten om de komende dagen de zaak verder uit te pluizen. We hebben naar aanleiding van uw vraag gezocht in de verslagen van alle mogelijke discussies die destijds over het decreet werden gevoerd, om een sluitende oplossing te vinden. Ik ben op dit ogenblik echter nog niet helemaal zeker dat de oplossing inderdaad sluitend is.

De heer Luc Martens : Betekent dit dat uw antwoord slechts voorlopig is ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Op dit ogenblik heeft mijn antwoord inderdaad een voorlopig karakter. Dat is het beste wat we kunnen afspreken. Zoals de heer De Meyer heeft gezegd, is het inderdaad een heel complexe materie.

De heer Luc Martens : De scholen hebben in februari van de administratie een antwoord gekregen op deze vraag.

Minister Marleen Vanderpoorten : Dat stond ook vermeld in de vraag van de heer De Meyer. We zullen dat eerstdaags uitzoeken. Daarna zullen we de gelegenheid hebben om er dieper op in te gaan. Ik zal u een uitgeschreven tekst van mijn antwoord bezorgen ; die is echter vandaag nog niet beschikbaar.

De heer Luc Martens : Volgt u dan op dit ogenblik het antwoord van uw administratie van februari, of stelt u daar nu zelf vragen bij ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik kan nu niet zeggen dat het niet juist was. Ik zal het nakijken.

De voorzitter : Het is bijzonder dringend.

Minister Marleen Vanderpoorten : Daarom ben ik de heer De Meyer dankbaar voor zijn vraag. Hij heeft ons met het probleem geconfronteerd.

De heer Ludo Sannen : Dit is een uitvloeisel van een gedrochtelijk decreet, dat we gelukkig niet hebben goedgekeurd. Men kan iemand onderwijsbevoegdheden toekennen op basis van een inhoudelijke opleiding, die evenwaardig is voor alle vakken. Men is echter komen aandragen met onafhankelijke clusters. Dit werd dan verantwoord door de bepaling dat één vak zou worden uitge-

diept. Plots echter bleek die verdieping geen repercussies te hebben voor de onderwijsbevoegdheid. Waar zijn we dan mee bezig geweest ? Ik heb deze kritiek destijds duidelijk geformuleerd.

Het decreet was niet duidelijk. Het blijkt ook dat de vorige regering er geen duidelijkheid over heeft kunnen brengen. Als we het dus hebben over onderwijsbevoegdheden, moeten we het decreet leraaropleiding zelf ook eens controleren. Ik heb vragen bij de manier waarop nu onderwijsbevoegdheid wordt gegeven voor onafhankelijke clusters van vakken. Het gaat om de inhoudelijke kwaliteit van het secundair onderwijs.

De heer Luc Martens : Mijnheer Sannen, vandaag is onze zorg dat de afstuderende studenten moeten weten met welke ambities ze in het onderwijs kunnen stappen. Het eerste debat gaat over de vraag of dit decreet een goed decreet is. Ik hoor u daar vragen bij stellen ; dat is uw goed recht. Het neemt echter niet weg dat, met de gegeven wetgeving, de gegeven memorie, de gegeven besprekingen, en het gegeven besluit, hoe dan ook de scholen en de studenten recht hebben op duidelijkheid. Vandaag krijgen we een andere interpretatie van de administratie dan die welke in het parlement werd besproken. Daardoor dreigt op termijn grote verwarring te ontstaan.

De vraag van de heer De Meyer is constructief bedoeld, om die duidelijkheid te creëren. Daarom vragen we aan de minister dat dit antwoord als een voorlopig antwoord zou worden beschouwd, zonder een bindend of oriënterend karakter, en dat binnen de kortst mogelijke tijd duidelijkheid wordt gebracht, goed onderbouwd, mede door de parlementaire besprekingen op basis van het voorliggende besluit.

De heer Ludo Sannen : Ik vind dat het wel een oriënterend antwoord is.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : De repliek van de heer Sannen ontgoochelt me. Ik heb geprobeerd de problematiek op een zakelijke en rustige manier aan te brengen, bezorgd om een zo groot mogelijke duidelijkheid voor de scholen. De minister heeft een antwoord en een repliek gegeven, en heeft gezegd in welke context we haar antwoord moeten interpreteren als mogelijk slechts tijdelijk. Ik betreur dat enigszins, maar het is correct om dat te zeggen.

De Meyer

We hoeven vandaag niet opnieuw een politieke discussie te starten over zaken die vier of vijf jaar geleden werden goedgekeurd. Is dit de nieuwe stijl voor de komende dagen ?

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, indien de heer Sannen destijds zinnige opmerkingen heeft gemaakt, dan begrijp ik niet dat er onvoldoende mensen bereid werden gevonden om zijn mening door te drukken.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Er bestaat geen betwisting over de onderwijsbevoegdheid. De onrust hoeft niet groter te worden gemaakt dan ze al is. De discussie gaat niet over de onderwijsbevoegdheid, maar over de vereiste bekwaamheidsbewijzen. Ik ben het ermee eens dat er voor de betrokkenen het best zo vlug mogelijk volledige duidelijkheid komt. We zullen daaraan werken.

De heer Jos De Meyer : Mevrouw de minister, wanneer mag ik deze vraag opnieuw stellen ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Over veertien dagen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident is gesloten om 16.58 uur.*
